

**TOWARZYSTWO
DEMOKRATYCZNE
WSCHÓD**

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE za 2015 rok

Towarzystwo Demokratyczne Wschód
ul. Tamka 34 lok. 14
00-355 Warszawa
<http://www.tdw.org.pl>

WPROWADZENIE

Fundacja Towarzystwo Demokratyczne Wschód (TDW) powstała jesienią 2002 roku. Jest organizacją pożytku publicznego. Misją Fundacji jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Najważniejsze cele Fundacji to:

- działanie na rzecz kształtowania instytucji demokratycznych, myśli niezależnej, obrony praw człowieka i niezależnych ruchów społecznych, a także wspólnot lokalnych;
- wspieranie grup i środowisk marginalizowanych społecznie;
- rozwijanie kontaktów naukowych, kulturalnych, politycznych i społecznych z krajami przechodzącymi transformację ustrojową;
- rozpowszechnianie wiedzy o tych krajach w Polsce i za granicą.

Realizacji powyższych celów służą działania prowadzone w ramach głównych programów Fundacji, a także sieć kontaktów z wieloma instytucjami w Polsce i na świecie – zwłaszcza w krajach Europy Środkowej i Wschodniej (m. in.: organizacjami pozarządowymi, samorządami, placówkami naukowymi, mediami).

Wspólnie z innymi polskimi organizacjami pozarządowymi pracującymi poza granicami kraju tworzymy Grupę Zagranica.

Rada Fundacji

Przewodnicząca Rady Fundacji:
Maria Przełomieć

Członkowie Rady Fundacji:
Monika Agopsowicz
Kurtmolla Abdulganiyev
Andrzej Godlewski
Anna Jakowska
Leszek Ozimek
Maciej Rayzacher
Barbara Sułek-Kowalska

Honorowi Członkowie Rady Fundacji:
Lutfi Osmanov
Halima Szahidewicz

Zarząd Fundacji

Anna Hejman, Prezes Zarządu
Rostysław Kramar, Wiceprezes Zarządu
Aleksandra Grabowska-Henschel, Sekretarz Zarządu
Artur Kacprzak, Członek Zarządu

Zespół realizujący programy Fundacji Towarzystwo Demokratyczne Wschód w 2015 roku

Małgorzata Biczuk, Aleksandra Grabowska, Natalia Hoffman, Artur Kacprzak, Barbara Klimek, Paweł Kost, Elżbieta Kowalska, Rostysław Kramar, Agnieszka Nowińska, Grażyna Turska oraz Marlena Dziejcz-Nawrocka.

Rada Naukowa UOTW

prof. dr hab. Teresa Dobrzyńska-Janusz, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk;
prof. dr hab. Magdalena Fikus, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Przewodnicząca Rady Upowszechniania Nauki Polskiej Akademii Nauk;
prof. dr hab. Krystyna Jakowska, Instytut Filologii Polskiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku;
dr Ewa Lewandowska-Tarasiuk, Wydział Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie;
prof. dr hab. Jerzy Tyszkiewicz, Instytut Informatyki na Wydziale Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego;
Anna Hejman, Prezes Zarządu Fundacji TDW

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE PRZEZ FUNDACJĘ TDW w 2015 ROKU

I. Media w społeczeństwie obywatelskim:

- a) Gruzja – gazety lokalne w mobilnej rzeczywistości
- b) Wsparcie środowisk proeuropejskich i mediów lokalnych w Armenii
- c) Ochrona i wsparcie dziennikarzy Donbasu
- d) Dziennikarstwo śledcze w ukraińskich mediach regionalnych i lokalnych na straży reform

II. Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów

- a) Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku

III. Rozwój wspólnot lokalnych

- a) Woda źródłem zmian. Wsparcie infrastruktury wiejskiej w Górskim Badachsanie, Tadżykistan

I. MEDIA w SPOŁECZEŃSTWIE OBYWATELSKIM

Gruzja – gazety lokalne w mobilnej rzeczywistości

Projekt był skierowany do gruzińskich gazet lokalnych, ukazujących się w różnych regionach kraju, z którymi TDW współpracuje od 2007 roku. Celem projektu było wsparcie merytoryczne i techniczne gruzińskich wydawnictw lokalnych z zakresu tworzenia i redagowania portali internetowych, stanowiących odrębny produkt wydawnictwa.

Beneficjentami projektu były redakcje: *Guriis Moambe* (Ozurgeti), *Kakhetis Khma* (Telawi), *Kartlis Khma* (Gori), *Mtavari Tema Samgreloshi* (Poti), *Samkhretis Karibche* (Akhaltikhe), *Trialetis Expressi* (Trialeti), *Zugdidelebi* (Zugdidi), *Speqtri* (Gurjaani), *Chemi Kharagauli* (Kharagauli), *Okriba News* (Tkibuli), *PS News* (Kutaisi), *Guria News* (Chokhatauri), *Svaneti Info* (Lentekhi).

Uczestnicy otrzymali wsparcie techniczne z zakresu tworzenia wersji mobilnych portali oraz wsparcie merytoryczne dotyczące redagowania lokalnego portalu informacyjnego stanowiącego odrębny produkt wydawnictwa, jak również wykorzystywania w swojej pracy mediów społecznościowych. Na zorganizowany w ramach projektu II konkurs *The Local Press In the Global Network* wpłynęło 90 materiałów.

Opis działań projektowych:

Działanie I: Dwudniowy warsztat dot. tworzenia wersji mobilnych portali

Szkolenie odbyło się w Tbilisi w dniach 12-13 maja 2015. w warsztacie wzięło udział 7 wydawnictw, które nie posiadały wcześniej mobilnych wersji swoich portali. Zajęcia poprowadził programista z Gruzji Konstantine Stalinsky. w ramach szkolenia powstała aplikacja mobilna dla stron psnews.ge, guriismoambe.com, qartli.ge, news.ge; wersje responsywne dla stron chemikharagauli.com, sknews.ge, speqtri.ge. w szkoleniu wzięły udział redaktor z gazety *Lentekhi*, która po raz pierwszy uczestniczyła w naszym projekcie. w czasie warsztatu powstała strona internetowa redakcji svanetiinfo.ge wraz z wersją mobilną.

Działanie II: Trzydniowy warsztat pt. Lokalny portal informacyjny jako oddzielny produkt

Zajęcia odbyły się w Telawi w dniach 3-5 czerwca 2015. w warsztacie wzięło udział 25 redaktorów i wydawców z 13 redakcji (wszystkich redakcji biorących udział w projekcie). Zajęcia poprowadzili: ekspert Alicja Molenda, wydawca tygodnika lokalnego *Przełom* oraz trener Marcin Bank. Główne bloki tematyczne warsztatu były następujące: jak równocześnie robić wydanie papierowe i portal informacyjny, który nie jest odbiciem wydania papierowego; organizacja pracy redakcji przygotowującej materiał równocześnie do

wydania papierowego i do portalu; promocja gazety w portalu i portalu w gazecie; jak zachęcić reklamodawców do zamieszczania reklam w obu mediach i jak zachęcić czytelników do współtworzenia portalu.

Działanie III: Trzydniowy warsztat pt. *Media społecznościowe – źródło i przekaznik informacji*

Warsztat odbył się w Bordżomi w dniach 19-21 sierpnia 2015. w warsztacie wzięło udział 13 dziennikarzy z 13 wydawnictw. Zajęcia prowadzili: ekspert Remigiusz Koziński – dyrektor ds. komunikacji, w tym mediów społecznościowych w WTK Poznań oraz trener Marcin Bank. Uczestnicy zajęć zdobyli umiejętność wykorzystania mediów społecznościowych do promocji kontentu zawartego na swoich portalach. Podczas warsztatu poznali różnice w mediach społecznościowych, takich jak: Facebook, Twitter, Instagram i Pinterest oraz nauczyli się, jak poszczególne media wykorzystywać w codziennej pracy dziennikarskiej. Podczas warsztatu powstała grupa robocza na FB: Borjomi Workshop. w ramach zajęć praktycznych uczestnicy tworzyli контент z wykorzystaniem smartfonów i tabletów.

Działanie IV: Drugi konkurs dla lokalnych portali informacyjnych *The local Press In the global Network*

Konkurs był skierowany do 13 wydawnictw biorących udział w projekcie. Jego celem było wsparcie merytoryczne i techniczne gruzińskich wydawnictw lokalnych. Była to druga edycja konkursu. Na konkurs wpłynęło ok. 90 materiałów w kategoriach: wideo, fotografia, news oraz lokalny portal informacyjny. Prace oceniała komisja w składzie: Jarosław Babicki, Piotr Krysiak (wydawnictwo Starpress – Starachowice), Marcin Bank – trener główny projektu, Alicja Molenda (wydawnictwo Przełom – Trzebinia), Konstantine Stalinsky (programista i dziennikarz – Tbilisi). Komisja nagrodziła 9 redakcji sprzętem (laptopy, tablety, smartfony). Ogłoszenie wyników odbyło się w Tbilisi 10 października 2015 podczas uroczystej Gali Gruzjińskiej Prasy Lokalnej.

Działanie V: Wizyta studyjna w Polsce

Wizyta studyjna odbyła się w dniach 17-23 października 2015. w wizycie udział wzięli młodzi dziennikarze (większość z nich po raz pierwszy wyjechała poza granice Gruzji) z portali: psnews.ge, knews.ge, qartli.ge, svanetiinfo.ge, chemikharagauli.com, guriismoambe.ge. Do udziału w wizycie zaprosiliśmy także programistę Konstantine Stalinskyego oraz Lelę Inasaridze – przedstawicielkę Stowarzyszenia Gruzjińskie Media Regionalne. Temat wizyty: *Portal informacyjny jako oddzielny produkt wydawnictwa*. Grupa odwiedziła redakcje lokalne w południowej Polsce: tygodnik *Przełom* – Trzebinia, wydawnictwo *Nowiny* (tygodniki: *Nowiny Raciborskie*, *Nowiny Wodzisławskie*, *Tygodnik Rybnicki*) – Racibórz, tygodnik *Co Słysać?* – Jaworzno, *Tygodnik Podhalański* – Zakopane. Dziennikarze z Gruzji spotkali się z redaktorami, wydawcami i dziennikarzami. Tygodniowy pobyt w Polsce zakończył się warsztatem podsumowującym, podczas którego uczestnicy planowali zamiany w swoich redakcjach.

Działanie VI: Konsultacje w redakcji *Svaneti Info*

Konsultacje odbyły się w dniach 9-13 listopada 2015. Gazeta ukazująca się w Lentekhi nie brała udziału we wcześniejszych naszych projektach, stąd potrzeba przeprowadzenia konsultacji w zakresie tematów, które były wiodące w zakończonych projektach, m.in. design gazety, kolportaż, ogłoszenia drobne. Konsultacje poprowadził Piotr Krysiak, wydawca pięciu tytułów lokalnych w centralnej Polsce, doświadczony ekspert w projektach medialnych TDW oraz Agnieszka Nowińska – koordynator projektu. Podczas kilkudniowych spotkań z redakcją ekspert zapoznał się z sytuacją gazety i wspólnie z redaktorami skonkretyzował zakres najważniejszych zmian dotyczących kolportażu, pozyskiwania ogłoszeń drobnych oraz zawartości gazety.

Projekt był realizowany we współpracy z partnerską organizacją gruzińską: Kaukaskie Centrum Dziennikarzy (Caucasus Center for Journalists) z Tbilisi, z którą TDW współpracuje od 2007 roku.

Projekt był współfinansowany ze środków:

Fundacji Solidarności Międzynarodowej w ramach programu Wsparcie Demokracji finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2015 r.

Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Przemiany w Regionie – RITA”, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Wsparcie mediów lokalnych i środowisk proeuropejskich w Armenii

Celem projektu było stworzenie platformy dialogu dla środowisk proeuropejskich i mediów lokalnych, umożliwiającej lepszy przepływ informacji o unijnej polityce Partnerstwa Wschodniego, a także wsparcie warsztatowe mediów usprawniające ich funkcjonowanie. Był to pierwszy projekt realizowany przez TDW w Armenii. w ramach projektu odbyły się konsultacje w ormiańskich mediach lokalnych, konferencja z udziałem przedstawicieli środowisk proeuropejskich i mediów lokalnych w Armenii oraz warsztaty dla dziennikarzy i wizyta studyjna w Polsce.

Opis działań projektowych:

Działanie I: Ośmiodniowe konsultacje w redakcjach mediów lokalnych w Armenii

Konsultacje odbyły się w dn. 22-29 września 2015. Konsultacje prowadzili eksperci: Bartosz Skiba (media telewizyjne), Jarosław Babicki (media prasowe) oraz koordynator Agnieszka Nowińska. w ciągu ośmiu dni zespół odwiedził 11 redakcji lokalnych: Armnews TV (Erywań), Kotayk (Abovian), Razdan TV (Razdan), Sevan (Sevan), Lori TV (Wanadzor), Loru Marz (Wanadzor), Gala TV (Giumri), Asparez (Giumri), Szardżapat (Giumri), Ankiun +3TV (Alawerdi), Ban u Gorc i gorispress.am (Goris). Podczas spotkań eksperci starali się zdiagnozować bieżące problemy wydawnictw i zaproponować możliwe rozwiązania. Po konsultacjach powstały dwa raporty dotyczące mediów prasowych i telewizyjnych, które precyzyjnie diagnozują sytuację lokalnych mediów ormiańskich i są dobrym punktem wyjścia do kolejnych projektów w Armenii.

Działanie II: Okrągły stół środowisk proeuropejskich i mediów lokalnych w Armenii

W konferencji udział wzięły 34 osoby: przedstawiciele mediów lokalnych i stołecznych, dziennikarskich stowarzyszeń, przedstawiciele środowisk proeuropejskich: organizacji pozarządowych, partii politycznych, członkowie Krajowej Platformy Ormiańskiego Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego UE. Gośćmi specjalnymi byli: Piotr Świtalski – ambasador UE w Armenii oraz Jerzy M. Nowakowski – Ambasador RP w Armenii. Wśród głównych zagadnień poruszanych podczas wystąpień i dyskusji była skuteczność ormiańskich mediów w kształtowaniu wiedzy, postaw i opinii na temat UE. o polskich doświadczeniach w obszarze mediów w okresie przedakcesyjnym mówili polscy eksperci: Jarosław Babicki i Bartosz Skiba. Konferencja odbyła się w Aghveran 2 października 2015.

Działanie III: Dwudniowy warsztat dla dziennikarzy i redaktorów ormiańskich mediów lokalnych

W szkoleniu wzięło udział 19 dziennikarzy. w pierwszej części polscy eksperci mówili na podstawie polskich doświadczeń o funkcji edukacyjnej i informacyjnej mediów lokalnych w okresie przedakcesyjnym. Kolejny moduł szkoleniowy opierał się na prezentacjach przykładów funkcji kontrolnej i integrującej mediów

lokalnych, zaczerpniętych z polskich mediów. Podczas ostatniego modułu warsztatu uczestnicy pracowali nad tematami z własnego doświadczenia. Ewaluacja warsztatu wykazała, że ze szczególnym zainteresowaniem uczestników spotkał się omawiany przez ekspertów sposób podejmowania tematyki unijnej – w odniesieniu do lokalnych tematów.

Warsztat poprowadziła koordynatorka projektu – Agnieszka Nowińska z ekspertami: Jarosławem Babickim i Bartoszem Skibą. Szkolenie odbyło się w Aghveran w dniach 3-4 października 2015.

Działanie IV: Wizyta studyjna w Polsce

W wizycie wzięło udział 5 dziennikarzy: Hrayr Hakobyan z Lori TV (Wanadzor), Marianna Pepanyan z Ankiun +3TV (Alawerdi), Yepraksya Mekhakyan z gazety Sharjapat (Giurmi), Shushan Ohonyan z gorispress.am (Goris) i Meri Harutunyan z Razdan TV.

Program pobytu ormiańskich dziennikarzy w Polsce obejmował kilkugodzinne warsztaty w zakresie stosowania narzędzi YT oraz FB, wizyty studyjne połączone z pracą w terenie z polskimi dziennikarzami z TVP INFO (dla dziennikarzy TV) oraz wizyta w tygodniku lokalnym *Nowy Wyszowskiak* (Shardżapat i gorispress.am). Dziennikarze odwiedzili także TV Bietsat. Podczas wizyty w gminie Dąbrówka (powiat wołomiński) grupa spotkała się m.in. z rolnikiem, który zmodernizował swoje gospodarstwo dzięki środkom unijnym, dyrektorką Gminnego Centrum Kultury, która mówiła o tym, jak środki unijne są wykorzystywane do aktywizacji i integracji małej społeczności. Celem tej wizyty było pokazanie, że Unia Europejska to konkretne projekty, które mają przełożenie na codzienne życie mieszkańców. Wizyta zakończyła się warsztatem ewaluacyjnym. Wizyta w Polsce odbyła się w dniach 15-21 listopada 2015.

Projekt był realizowany we współpracy z partnerską organizacją ormiańską: Yerevan Press Club.

Źródła finansowania

Projekt był współfinansowany ze środków:

Fundacji Solidarności Międzynarodowej w ramach programu Wsparcie Demokracji finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2015 r.

Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Przemiany w Regionie – RITA”, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Przemiany w regionie

Ochrona i wsparcie dziennikarzy Donbasu

Od 1 lutego do 30 listopada 2015 r. zrealizowaliśmy projekt pn. *Ochrona i wsparcie dziennikarzy Donbasu*. Istotą projektu na obszarze zajętych przez separatystów było udzielenie doraźnego wsparcia środowisku dziennikarskiemu Donbasu skupionemu wokół portalu internetowego *ostro.org*, które znalazło się w nadzwyczajnej sytuacji konfliktu zbrojnego zagrażającego egzystencji tego medium i jego personelowi.

W czasie realizacji projektu udzielono doraźnego, instytucjonalnego wsparcia redakcyjnego dla *ostro.org* oraz jego pracownikom. Podczas szkolenia w Warszawie z udziałem specjalistów przekazano dziennikarzom wiedzę umożliwiającą bezpieczną działalność w warunkach potencjalnie niebezpiecznych, w tym w zakresie medycyny pola walki, technik bezpieczeństwa osobistego i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni, umiejętności analizy i syntetycznego prezentowania informacji oraz pokazano, jak wykorzystywać półprofesjonalne urządzenia (telefony komórkowe) do wzbogacania materiałów dziennikarskich. Opracowano i wdrożono strategię zwiększenia bezpieczeństwa publikacji i przechowywania materiałów na stronie *ostro.org*. w ramach projektu zostało przeprowadzone planowanie strategiczne dla zespołu redakcyjnego, czego efektem jest strategia rozwoju na rok 2016. Projekt został oceniony pozytywnie przez niezależną zewnętrzną ukraińską firmę ewaluacyjną, działającą od ponad 17 lat. Wypracowane w ramach projektu rezultaty posłużą jako materiał do przyszłej współpracy między obiema instytucjami.

Opis działań projektowych:

Działanie I: Prowadzenie redakcji *ostro.org*

W ramach umowy partnerskiej partnerowi ukraińskiemu zostały przekazane środki na zatrudnienie 6 dziennikarzy. Dzięki temu wsparciu na stronie *ostro.org* pojawiło się w ciągu 10 miesięcy realizacji projektu 216 artykułów z 220 zaplanowanych. Na 13 300 zaplanowanych do publikacji informacji własnych oraz z innych źródeł, na stronie pojawiło się 17 400 informacji w ciągu 10 miesięcy trwania projektu. Pozwoliło to utrzymać oglądalność strony na poziomie prawie 2 mln. odwiedzin (dane za październik 2015). W ramach tego działania udało się także uruchomić wersję mobilną strony, dostępnej pod adresem <http://m.ostro.org/>.

Działanie II: Warsztaty i wizyta studyjna

W dniach 6-18 czerwca 2015 odbyło się w Warszawie szkolenie dla 11 dziennikarzy z krótkich form analitycznych połączone z wizytą w Ośrodku Studiów Wschodnich. Uczestnicy wzięli również udział w zajęciach z bezpieczeństwa pracy w sieci, podczas których uwrażliwiano ich na ryzyko związane z utratą lub przejęciem informacji, a także zapoznając ich z technikami zabezpieczającymi działanie w sieci. Zajęcia obejmowały trening z procedur bezpieczeństwa i wyjazdu na teren objęty konfliktem zbrojnym, sytuacji przesłuchania, komunikacji z bazą, zachowanie na check pointach, przygotowanie psychiczne i fizyczne, przygotowanie wyposażenia oraz zachowanie w strefie walki.

Działanie III: Planowanie strategiczne zespołu *ostro.org*

W dniach 3-4 października 2015 r. w Kijowie odbyło się dwudniowe planowanie strategiczne dla 14 członków redakcji *ostro.org*. Planowanie zostało poprzedzone zewnętrznym audytem i indywidualnym spotkaniem trenera z kluczowymi dla funkcjonowania osobami w projekcie: redaktorem naczelnym, koordynatorką, webmasterem i księgową. Planowanie strategiczne uwzględniło analizę SWOT zespołu. Było to pierwsze planowanie strategiczne *ostro.org* od początku jej istnienia. Mimo trudności udało się wytyczyć cele, mające pomóc w realizacji kluczowych zmian. w wyniku tego działania znacząco wzrosła świadomość uczestników, jak i kierownictwa portalu nt. sytuacji *ostro.org* i jego niedoborów, która wytyczyła cele mające wyeliminować ryzyka, w tym najważniejszego – zarządzania portalem.

www.ostro.org

Projekt był realizowany we współpracy z partnerską organizacją – Centrum badań perspektyw społecznych Donbasu (Центр исследований социальных перспектив Донбасса).

Źródła finansowania

Projekt był współfinansowany ze środków:

Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Rządu Kanady.

Fundacja
Solidarności
Międzynarodowej

Dziennikarstwo śledcze w ukraińskich mediach regionalnych i lokalnych na straży reform

Realizacja dwuletniego projektu rozpoczęła się 1 lutego 2015 r. i będzie kontynuowana w 2016 roku. Projekt wzmocnił rolę dziennikarzy śledczych w walce z nadużyciami przy wdrażaniu reform na szczeblu lokalnym. Głównym celem jest zmotywowanie dziennikarzy śledczych mediów regionalnych i lokalnych do podejmowania czasochłonnnych i kosztownych śledztw dotyczących zagadnień związanych z patologiami procesu reform na szczeblu lokalnym. Dla osiągnięcia tego celu zapewniamy dziennikarzom śledczym ww. mediów w ramach konkursów środki na prowadzenie śledztw, dodatkowo motywujemy ich możliwością udziału w prestiżowych konkursach na najlepsze śledztwo dziennikarskie oraz zapewniamy stały dostęp do konsultacji prawnych. Dbamy także o zwiększenie ich bezpieczeństwa osobistego oraz o poprawę atrakcyjności ich materiałów (wykorzystanie instrumentów wizualizacji i dziennikarstwa danych).

Bezpośrednimi beneficjentami projektu są dziennikarze śledczy mediów regionalnych z całej Ukrainy, którzy podejmują w swoich publikacjach kwestię nadużyć w procesie reform. Dzięki efektowi multiplikacji końcowymi beneficjentami projektu są obywatele Ukrainy, którzy mają możliwość lepszej kontroli władz w procesie reform na szczeblu lokalnym.

Opis działań projektowych:

Działanie I: I etap konkursu na najlepsze śledztwo dziennikarskie

Konkurs był przeznaczony dla dziennikarzy śledczych regionalnych i lokalnych mediów (TV, prasa i media internetowe). w okresie od lutego do września 2015 konkursy były ogłaszane trzykrotnie, a kandydaci zgłaszali projekty śledztw (główne założenia i plan, a także szczegółowy kosztorys). z każdym z laureatów zostały podpisane stosowne umowy o przekazaniu honorariów. Łącznie w 2015 roku przyznaliśmy 35 honorariów. Tematyka prac konkursowych jest bezpośrednio powiązana z patologiami występującymi przy wdrażaniu reform na poziomie lokalnym. Jedynym odstępstwem od tej reguły są aplikacje pochodzące od dziennikarzy śledczych mediów regionalnych, działających na terytoriach okupowanych bądź objętych działaniami wojennymi. Jest oczywiste, że o przeprowadzeniu reform na tych terytoriach na razie nie może być mowy. z uwagi na powyższe tematykę śledztw w ramach konkursu poszerzyliśmy o problematykę związaną z szerzej rozumianymi nadużyciami: łamaniem praw człowieka, wolnych mediów, prawami uchodźców, lekceważącym podejściem do problemów organów ochrony prawa itp. Laureaci pierwszego etapu konkursu są zobowiązani do opublikowania rezultatów swoich śledztw na łamach lokalnych mediów oraz zgłoszenia swoich prac do drugiego etapu konkursu na najlepsze śledztwo dziennikarskie. w skład komisji konkursowej wchodził rotacyjnie eksperci zaangażowani w projekt: Ołeh Chomenok, Anatolij Bondarenko, Kateryna Ivanova i Rostysław Kramar.

Działanie II: Przedpublikacyjne ekspertyzy prawne materiałów śledczych

Dziennikarze, którzy zostali laureatami pierwszego etapu konkursu (Działanie 1), otrzymali prawo do uzyskania przedpublikacyjnej ekspertyzy prawnej. Ekspertyza miała na celu zminimalizowanie ryzyka narażenia dziennikarzy i redakcji publikujących dany materiał na procesy sądowe inicjowane przez

negatywnych bohaterów danych śledztw. w 2015 roku wykonaliśmy 35 ekspertyz. Ich wykonawcami byli posiadający wieloletnie doświadczenie w konsultowaniu dziennikarzy i ich obronie przed sądem prawnicy partnera (IRPR): Ołeksandr Burmahin, Ludmyła Pankratowa i Ludmyła Opryszko.

Działanie III: Konsultacje metodologiczne

Dziennikarze-laureaci pierwszego etapu konkursu (Działanie 1), otrzymali prawo do uzyskania przedpublikacyjnej konsultacji metodologicznej. Konsultacje mają na celu wsparcie metodologiczne dziennikarzy na etapie prowadzenia śledztwa, wybór optymalnych rozwiązań do zbadania danego problemu. Ten typ konsultacji nie cieszył się jednak dużym zainteresowaniem ze strony dziennikarzy – w 2015 roku przeprowadzono zaledwie 7 konsultacji. Udzielali ich posiadający wieloletnie doświadczenie: trener mediów Oleh Chomenok i Dmytro Hnap – reprezentujący projekt „HromadskeTV”, „Slidstvo.info” oraz Denys Bihus.

Działanie IV: Trening nt. wizualizacji danych i dziennikarstwo danych

Trening był adresowany do dziennikarzy śledczych mediów lokalnych ze wszystkich regionów Ukrainy. Przy wyborze kandydatów partner odpowiedzialny za rekrutację kierował się zbieżnością dotychczasowych zainteresowań aplikanta z tematyką projektu, doświadczeniem i osiągnięciami. Łącznie w 4-dniowym treningu udział wzięło 16 osób. Trening dotyczył dwóch zagadnień: dziennikarstwa danych i instrumentów wizualizacji. Wśród szczegółowych zagadnień, które podejmowano podczas treningu, można wymienić: otwarte rejestry danych na Ukrainie; wniosek o uzyskanie dostępu do bazy danych; najlepsze i najgorsze praktyczne przykłady wykorzystywania baz danych w dziennikarstwie śledczym; uzyskiwanie informacji online przy pomocy dodatkowych modułów (plugin) przeglądarki, instrumentów Scrapperwiki, import.io oraz Open Refine; tworzenie map interaktywnych przy pomocy Google Spreadsheet, Data Wrapper, Tableau Public; bezpłatne instrumenty wizualizacji, zaawansowane instrumenty wizualizacji: QGIS, TileMill, leaflet.js. Wszystkie te elementy były łączone z zajęciami praktycznymi. Trening poprowadziło dwóch ekspertów ukraińskich (Oleh Chomenok z Internews Network i Anatolij Bondarenko z texty.org.ua) oraz ekspert z Polski (Beata Biel).

Działanie V: Trening nt. bezpieczeństwa cyfrowego dziennikarzy

Udział w nim wzięli ci sami dziennikarze śledczy mediów regionalnych, którzy uczestniczyli w warsztacie poświęconym dziennikarstwu cyfrowemu. Szkolenie dotyczyło m.in. zagadnień: bezpieczne hasło, szyfrowanie korespondencji, odzyskiwanie usuniętych danych i trwałe usuwanie danych, bezpieczne rozmowy przez telefon, szyfrowanie danych (True Crypt), bezpieczeństwo przeglądarki. Elementem dopełniającym było przybliżenie modeli zachowania podczas sytuacji ekstremalnych. Główny nacisk podczas warsztatu położono na zajęcia praktyczne. Trening poprowadzili Mykoła Kostynian, ukraiński trener ds. mediów specjalizujący się w bezpieczeństwie cyfrowym i Piotr Andrusieczko (korespondent „Gazety Wyborczej” na Ukrainie).

Działanie VI: Konferencja nt. dziennikarstwa śledczego na Ukrainie

Konferencję organizuje corocznie IRPR od kilku lat. Celem jest wymiana doświadczeń dziennikarzy śledczych z różnych regionów Ukrainy oraz z zagranicy, prezentacja rezultatów najlepszych śledztw oraz integracja środowiska dziennikarzy śledczych. Rezultaty konferencji odbywającej się w 2015 roku były nie tylko realizacją założonych celów, ale stały się też materiałem pomagającym lepiej organizować kolejne działania IRPR i TDW, tak by wychodzić naprzeciw oczekiwaniom dziennikarzy. Udział w konferencji wzięło 25 osób zaangażowanych w nasz projekt. Ekspertem z Polski występującym podczas konferencji był Tomasz Patora z TVN.

Projekt realizowany jest z naszym partnerem – Instytutem Rozwoju Prasy Regionalnej w Kijowie.

Źródła finansowania

Projekt był współfinansowany ze środków:

Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Rządu Kanady.

Fundacja
Solidarności
Międzynarodowej

II. CENTRUM EDUKACJI, INFORMACJI I AKTYWIZACJI SENIORÓW

Program pn. *Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów* adresowany jest do osób w wieku emerytalnym i przedemerytalnym. Jego głównym celem jest aktywizacja intelektualna i kulturalna oraz integracja społeczna osób starszych – przeciwdziałanie marginalizacji społecznej tych osób, które z chwilą przejścia na emeryturę nie chcą rezygnować z aktywnego trybu życia i poszukują dla siebie miejsca w nowej sytuacji, m. in. wykazując ogromne zainteresowanie szeroko rozumianymi inicjatywami edukacyjnymi. Jest to tendencja obserwowana już od wielu lat na Zachodzie, a od pewnego czasu także i w naszym kraju. w związku z tym coraz częściej mówi się o koncepcji kształcenia ustawicznego, uwzględniającej także oczekiwania i potrzeby ludzi starszych, dla których nauka jest nie tylko sposobem na interesujące spędzenie wolnego czasu, ale przede wszystkim przygodą intelektualną czy szansą na powrót do naukowych fascynacji z lat młodości, na które w okresie życia zawodowego nie starczało im czasu.

Na realizowany od dziewięciu lat przez TDW program *Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów* składają się m. in.: zajęcia edukacyjne, działania szkoleniowo-informacyjne na rzecz pełnoprawnego udziału seniorów we współczesnym społeczeństwie, działania integracyjne oraz inicjatywy o charakterze wolontarystycznym i samopomocowym.

Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku

Jedną z najważniejszych inicjatyw edukacyjnych w ramach programu *Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów* jest Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku. Rozpoczął on działalność w marcu 2007 roku. Podstawową ofertę programową stanowią wykłady z zakresu nauk humanistycznych, społecznych i medycznych, prowadzone przez wykładowców warszawskich uczelni. Ponadto słuchacze mogą – w ramach dodatkowej oferty – uczęszczać na zajęcia fakultatywne, takie jak: lektoraty języków obcych, zajęcia sportowe, warsztaty taneczne i teatralne, a także uczestniczyć w integracyjnych imprezach turystycznych. Zajęcia odbywają się w nowoczesnym, dobrze zlokalizowanym Centrum Konferencyjnym w Ośrodku Sportu i Rekreacji Dzielnicy Śródmieście, mieszczącym się przy ul. Polnej 7a.

W roku akademickim 2014/2015 w zajęciach UOTW uczestniczyło 190 osób, w wieku od 56 do 91 lat. Słuchaczki i słuchacze Uniwersytetu Otwartego Trzeciego Wieku uczęszczali na wykłady z zakresu: filozofii, psychologii, medycyny, kulturoznawstwa, teologii, sztuki i historii. Seniorzy brali również udział w wykładach odbywających się w Muzeum Narodowym, Muzeum Warszawy, Muzeum Literatury i w Muzeum Zamek Królewski. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty taneczne, odbywające się w klubie studenckim Remont oraz zajęcia sportowe (gimnastyka). Dodatkowo Uniwersytet prowadzi grupę teatralną SeRenata, która m.in. uświetnia swymi występami okolicznościowe wydarzenia na Uniwersytecie, jak również występuje w domach seniorów, itp. Rokrocznie Uniwersytet organizuje wycieczki, których głównym zadaniem jest integracja grupy i poznanie nowych miejsc. w semestrze 2014/2015 słuchacze mogli uczestniczyć w wycieczkach do: Łodzi (marzec 2015), Turku i Uniejowa (kwiecień 2015), Zakroczymia, Czerwińska i Płocka (maj 2015) oraz Grecji (przełom maja i czerwca 2015).

Poza zajęciami przewidzianymi w stałym programie UOTW nasi słuchacze mieli możliwość uczestniczyć w różnorodnych inicjatywach adresowanych do osób starszych mieszkających w Warszawie, ponieważ raz w tygodniu przedstawiane są informacje dotyczące ciekawych spotkań i różnorodnych imprez. Dzięki zaangażowaniu naszych słuchaczy istnieje możliwość zakupienia tańszych biletów do teatru, filharmonii, opery. Kilkoro naszych słuchaczy przez cały rok w ramach pracy wolontarystycznej pomaga w organizacji spotkań okolicznościowych i imprez (np. spotkań świątecznych czy uroczystego rozpoczęcia roku).

Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku posiada własną stronę internetową: www.uotw.org.pl, na której zamieszczane są bieżące informacje dotyczące działalności UOTW, a także prowadzona jest kronika wydarzeń upamiętniająca ważne wydarzenia z życia UOTW. Patronat naukowy nad UOTW sprawuje Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

Źródła finansowania

Projekt był współfinansowany ze środków:

Biura Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy oraz wpłat słuchaczy UOTW

Miasto
Stołeczne
Warszawa

III. ROZWÓJ WSPÓLNOT LOKALNYCH

Woda źródłem zmian – kontynuacja. Wsparcie infrastruktury wiejskiej w Górskim Badachsanie, Tadżykistan

Projekt był realizowany od 1 kwietnia do 30 listopada 2015. Bezpośrednim celem projektu było stworzenie infrastruktury wodnej w trzech wsiach Górskiego Badachschanu (Tavdem, Nisur i Ruchcz), zapewniającej stały dostęp do wody pitnej i gospodarczej, a przez to poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców.

Opis działań projektowych:

Działanie I: Inwestycja w dolinie Bartang. Budowa rurociągów we wsiach Nisur i Ruchc
Celem działania była realizacja dwóch inwestycji związanych z infrastrukturą wodną we wsiach doliny Bartang, Nisur i Ruchcz. w obu wsiach zostały wykopane kanały i pociągnięte wodociągi doprowadzające wodę pitną i rolniczą bezpośrednio do wsi. Na końcu wodociągu na terenie wsi postawiono krany z izolacją. Główny zbiornik napełniony został wodą. Pośrednie zbiorniki wodne i studzienki zaizolowano. We wsi Nisur położono 2500 metrów wodociągu. We wsi Ruchcz położono 1500 metrów wodociągu. w budowie wodociągów brali udział mieszkańcy, z którymi podpisane zostały umowy wolontariackie na pracę. We wsi Nisur w pracach nad inwestycją brało bezpośredni udział 13 mieszkańców. We wsi Ruchcz w pracach budowlanych bezpośredni udział brało również 13 osób. Nadzór budowlany nad inwestycją pełnił inżynier projektu Artur Khudonazarov. Monitoring prac budowlanych w obu wsiach przeprowadzony został przez eksperta projektu – Małgorzatę Biczysk oraz koordynatora projektu – Barbarę Klimek i tadżyckiego koordynatora projektu – Khudonazara Khudonazarova. Dodatkowy monitoring prac projektowych zrealizowany został przez ewaluatora projektu – Agnieszkę Makowską.

Działanie II: Inwestycja w dolinie Sochdara. Rekonstrukcja kanału wodnego we wsi Tavdem

Celem działania była rekonstrukcja kanału i przepustu wodnego prowadzącego wodę z rzeki Tusjan bezpośredni do wsi Tavdem. w efekcie działań przeprowadzono rekonstrukcję kanału i przepływu wodnego oraz położono 160 metrów rurociągu. Nadzór budowlany nad inwestycją przez cały okres jej realizacji pełnił inżynier projektu Artur Khudonazarov. Monitoring prac budowlanych w obu wsiach przeprowadzony został przez eksperta projektu, Małgorzatę Biczuk oraz koordynatora projektu, Barbarę Klimek i tadżyckiego koordynatora projektu – Khudonazara Khudonazarova. Dodatkowy monitoring prac projektowych zrealizowany został przez ewaluatora projektu – Agnieszkę Makowską. w pracach nad inwestycją bezpośredni udział brało 10 mieszkańców wsi (na podstawie umowy wolontariackiej).

Działanie III: Seminaria dla młodzieży na temat zrównoważonej gospodarki wodnej i monitoring prac budowlanych

Celem działania było zwiększenie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również dorosłych w trzech wsiach objętych projektem. Przeprowadzone zostały trzy seminaria z dziećmi i młodzieżą, które poświęcone były zrównoważonej gospodarce wodnej i znaczeniu wody w życiu człowieka, zagrożeniom dla wody i sposobom na jej ochronę. Seminaria prowadzone były przez dwoje ekspertów: profesora Akbara Mamadrizohonova, byłego prorektora Uniwersytetu w Khorogu oraz eksperta projektu, etnologa – Małgorzatę Biczuk z Instytutu im. Maxa Plancka w Halle. Za logistykę i organizację działania odpowiedzialny był lokalny koordynator – Khudonazar Khudonazarov. Seminaria zgromadziły dzieci i młodzież w pełnym przekroju wiekowym: od pięcio- i sześciolletnich dzieci po uczniów ostatnich klas. Pierwszą część każdego spotkania stanowiła prezentacja prof. Mamadrizohonova na temat znaczenia wody w życiu człowieka, sposobach jej występowania, zagrożeniach dla czystej wody i możliwościach jej ochrony. Spotkanie prowadzone było we wnętrzu pamińskiego domu, użyczonemu przez gospodarzy na tę okazję. Zainteresowanie uczestników wzbudziła nie tylko treść, lecz także forma zajęć: zarówno prezentacja w programie PowerPoint, jak i krótkie filmy emitowane w jej trakcie.

Osiągnięto następujące rezultaty projektu:

1. We wsiach Nisur i Ruchcz działają dwie linie wodociągowe o łącznej długości 4 000 metrów. Na końcu wodociągu na terenie wsi postawiono krany z izolacją. Główne zbiorniki napełnione zostały wodą. Pośrednie zbiorniki wodne i studzienki zaizolowano.
2. We wsi Tavdem przeprowadzono rekonstrukcję kanału i przepływu wodnego oraz położono 160 metrów rurociągu.
3. w trzech wsiach objętych projektem dzieci i młodzież wzięły udział w seminariach dotyczących zrównoważonej gospodarki wodnej, istotności wody w życiu człowieka oraz możliwości zapobiegania zanieczyszczeniu wody. Została dzięki temu zwiększona świadomość ekologiczna.
4. w każdej wsi podczas warsztatów z udziałem inżyniera projektu zostały przeszkolone osoby odpowiedzialne za konserwację i użytkowanie powstałej infrastruktury wodnej.

Źródła finansowania

Projekt był współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych.